

PLANETSPREMEMB
Podnebne spremembe in tvoje mesto v njih.

uman•tera

NO EXCUSE
Mladinsko združenje Brez izgovora

Planet sprememb v rokah mladih

Vrstniško izobraževanje o podnebnih spremembah,
aktivnem državljanstvu in trajnostnem razvoju

Končno poročilo

Financer: Mestna občina Ljubljana
Oddelek za varstvo okolja
Pogodba št.: 354-1115/2009-48 z dne 15.2. 2010

Izvajalec: Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, ustanova
Resljeva 20, 1000 Ljubljana

Partner: Mladinsko združenje Brez izgovora

Poročilo pripravila: mag. Vida Ogorelec Wagner, Umanotera in Jan Peloza, Brez izgovora

V Ljubljani, 15. novembra 2010

Planet sprememb v rokah mladih

Končno poročilo

Vsebina

I.	Podatki o organizaciji in projektu.....	3
II.	Vsebinsko poročilo.....	4
1.	Izvleček	4
2.	Summary in English.....	5
3.	Predmetne oznake (deskriptorji oz. ključne besede).....	6
4.	Kazalo	6
5.	Opis projekta/aktivnosti	7
	Delovni vikend za mlade aktiviste – moderatorje vrstniškega izobraževanja	7
	Priprava gradiv za dogodke vrstniškega izobraževanja	8
	Generalka in trije dogodki vrstniškega izobraževanja	9
5.	Partnerji in sodelavci	10
6.	Finančno poročilo	11
III.	Priloge.....	12

I. Podatki o organizaciji in projektu

Naslov projekta:	<i>Planet sprememb v rokah mladih</i>
Deskriptorji projekta:	trajnostni razvoj, podnebne spremembe, vrstniško izobraževanje, multimedijška predstavitev, aktivno državljanstvo, neformalno izobraževanje
Naslov projekta v angleškem jeziku:	<i>Planet of Change in the Hands of Youth</i>
Naziv organizacije:	<i>UMANOTERA, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, ustanova</i>
Statusna oblika organizacije:	<i>ustanova</i>
Naslov organizacije:	<i>Resljeva 20, p.p. 4440 Ljubljana</i>
Kontaktna oseba:	<i>mag. Vida Ogorelec Wagner, direktorica</i>
Telefon:	<i>01/439-7100</i>
Faks:	<i>01/439-7105</i>
E-pošta:	<i>info@umanotera.org</i>
Spletna stran:	<i>www.umanotera.org</i>
Matična številka:	<i>582279</i>
Davčna številka oz. ID številka za DDV:	<i>SI39855171</i>
Številka računa:	<i>19100-0010023937</i>
Celotni znesek projekta:	<i>8.750,98 EUR</i>
Dotacija MOL po pogodbi:	<i>6.250 EUR (71 %)</i>
Številka in datum pogodbe z MOL	<i>354-1115/2009-48 z dne 15.2. 2010</i>

II. Vsebinsko poročilo

1. Izvleček

Projekt »Planet sprememb v rokah mladih« je logično nadaljevanje Umanoterinega projekta »Planet sprememb«. Glavni izvajalci letošnjega projekta so bili aktivisti Mladinskega združenja Brez izgovora. Umanotera je skozi projekt predajala svoje strokovno znanje, izkušnje, vire in informacije v roke mladim, ki so ga z metodami ozaveščanja in izobraževanja (neformalno/vrstniško izobraževanje) uspešno približali ostalim mladim v srednjih šolah na področju Mestne občine Ljubljana. S tem so izboljšali njihovo osveščenost podnebnih spremembah ter jih spodbudili k prehodu na bolj trajnostno obnašanje in aktivno udejstvovanje v družbi (aktivno državljanstvo).

Projekt se je izvedel v predlagani obliki, in sicer:

- delovni vikend za mlade aktiviste – moderatorje vrstniškega izobraževanja (5.do 7.marec 2010, Logatec)

V času vikenda so aktivisti iz Brez izgovora opravili 16 urni tečaj javnega nastopanja ter priprave in izvedbe interaktivnih predstavitev. Tečaj je bil voden s strani Mirana Morana, strokovnjaka za predstavitve in javno nastopanje iz podjetja Tangens d.o.o., s katerim smo sodelovali v vseh fazah planiranja aktivnosti. Dvodnevno izobraževanje je bilo usmerjeno in voden v smer razvijanja konkretnih idej za naše masovne predstavitve na srednjih šolah. Med vikendom so s pomočjo mag. Vide Ogorelec Wagner pridobili nova znanja s področja podnebnih sprememb in načina predstavljanja podnebnih tematik.

- priprava gradiv za dogodke vrstniškega izobraževanja

Okvirni plan dela na konkretni predstavitvi in samemu poteku ter načinu komunikacije pred velikim številom ljudi/mladih je bil postavljen že ob koncu delovnega vikenda. Delo je bilo v več fazah in preko nekaj sestankov opravljeno do polovice aprila oziroma do naše prve masovne predstavitve – generalke. V fazi načrtovanja smo izkoristili izkušnje in znanja iz načina podajanja informacij Mirana Morana ter o podnebnih spremembah s strani Vide Ogorelec Wagner.

- izvedba generalke in treh masovnih predstavitev na ljubljanskih srednjih šolah

Po dogovoru z ljubljanskimi mestnimi šolami smo izvedli 4 dogodke vrstniškega izobraževanja. Prvemu so poleg ciljne publike prisostvovali strokovnjaki iz področij javnega nastopanja, podnebnih sprememb in predstavniki ostalih okoljevarstvenih in mladinskih nevladnih organizacij.

Datumi predstavitev:

- 21.april 2010 – Gimnazija Ledina (generalka)
- 8.november 2010 – Gimnazija Bežigrad
- 10.november 2010 – Gimnazija Šiška
- 15.november 2010 – Elektrotehniška in računalniška strokovna šola in gimnazija

V prilogi lahko najdete podpisane in s strani odgovorne osebe šole podpisane zapisnike množičnih predstavitev na različnih ljubljanskih šolah.

2. Summary in English

The project "Planet of Change in the Hands of Youth" was a continuation of Umanotera's project "Planet of Change". It was led by the activists from the Youth Association No Excuse Slovenia. Umanotera - the Slovenian foundation for Sustainable Development, shared its expertise, experience, resources, information and prepared materials with youth (activists from No Excuse Slovenia). The material was readapted in a youth-friendly form, and delivered it in a simple form using various methods. Mostly, the used methods were focusing on the non-formal education/ peer-to-peer education, that is focusing on young people raising awareness among young people. At the same time they were raising their awareness about the environment they live in and encouraging them to shift to more sustainable behavior (active citizenship).

The project was implemented as proposed, namely:

- a working weekend for young activists – moderators from the Youth Association No Excuse.

Over the weekend the activists attended a 10 hours long course about public speaking and presentations. The course has been guided by Miran Morano, an expert in presentations and public speaking. We had a good cooperation with him in all of the stages of the project. The two-day training was directed and guided towards the development of concrete ideas for our mass presentation in schools. During the weekend we gained new knowledge about climate change and the way of communicating/presenting them with the help of power point.

- preparation of materials for peer education events

Indicative work plan of the particular presentation and a single course and mode of communication with a large number of people/ youth was placed at the end of the working weekend.

The work was done in several phases and over several meetings held before half our first mass presentation (21st of April) – rehearsal. In the planning phase for the presentation, we benefited from the experience and knowledge from Miran Morano (way of presenting a subject) and climate change by Vida Ogorelec Wagner.

- implementation of the first, rehearsal one and other three massive presentations at the Ljubljana's secondary schools

By agreement with the Ljubljana urban schools, we carried out four events of peer education (21st April, 8th, 10th and 15th of November).

3. Predmetne oznake (deskriptorji oz. ključne besede)

trajnostni razvoj - razvoj, ki ne vpliva na kasnejše rodove na negativni način

podnebne spremembe – Spremembe na podnebnju, ki so sklop več različnih vremenskih pojavov v daljšem časovnem obdobju

vrstniško izobraževanje - izobraževanje, ki poteka na način vrstnik-vrstniku, večinoma pa mlad-mladim.

multimedijska predstavitev - predstavitev, ki izpeljana skozi različna večpredstavna orodja (video, slika, glasba, govor ipd)

aktivno državljanstvo - Predstavlja življenski slog, ko se človek sam angažira in ustvarja v svojem okolju. Predvsem nasprotje pasivnemu preživljanju prostega časa.

neformalno izobraževanje - kot dopolnilo formalnemu izobraževanju (tega poznamo v šolah in dokazujemo z ocenami; je certificirano s strani državnega/ vladnega organa) je neformalno tisto, ki ga pridobimo izkustveno, prek samega dela, sodelovanja z drugimi

4. Kazalo

I. Podatki o organizaciji in projektu	3
II. Vsebinsko poročilo	4
1. Izvleček.....	4
2. Summary in English.....	5
3. Predmetne oznake (deskriptorji oz. ključne besede).....	6
4. Kazalo.....	6
5. Opis projekta/aktivnosti	7
VI. Finančno poročilo	10

5. Opis projekta/aktivnosti

Delovni vikend za mlade aktiviste – moderatorje vrstniškega izobraževanja

Kot prvo in uvodno aktivnost projekta smo organizirali delovni vikend za mlade izvajalce aktivnosti projekta (GRC Zapolje Logatec, od 5. od 7.marca). Mlade aktiviste smo usposabljali za delo s skupinami (vodenje, motiviranje, koordiniranje pogovora), kot tudi za poznavanje vsebin, ki so bila temelj za dobro in učinkovito delo pri kasnejših aktivnostih. Naš osnovni namen ni bil (vsaj v prvi fazi ne) izobraziti strokovnjake za trajnostni razvoj in podnebne spremembe.

Želeli in dosegli smo, da so aktivisti dobro seznanjeni in znajo podatke/informacije poiskati na pravih mestih, oz. zainteresirane vrstnike pravilno usmeriti, kje poiskati primerne vire literature, tiskovino, spletne vire in/ali na katere inštitucije naj se pri tem obrnejo.

Vikenda se je udeležilo 15 motiviranih mladih aktivistov Mladinskega združenja Brez izgovora Slovenija, kar dokazuje priložen list s podpisi.

Uvod v vikend je s predstavitvijo predavanja Podnebno sporočilo otvorila mag.Vida Ogorelec Wagner, direktorica Umanotere – Slovenske fundacije za trajnostni razvoj. Podobno predavanje je mag.Ogorelec-Wagnerjeva izpeljala nekaj mesecev prej, v sklopu aktivnosti pred Koebenhavnsko podnebno konferenco, in je bilo predstavljeno tudi premieru Borutu Pahorju. Sledil je voden in kritičen ogled zanikovalnega filma na tematiko podnebnih sprememb imenovan »Prevara«. Skupaj smo ugotovili kako velik zna biti vpliv takega filma na posameznikovo mnenje in razmišljali o možnih odgovorih na nekatere dvome, ki jih je pri nekaterih pustil film. V mladinskem združenju Brez izgovora namreč menimo, da so konstruktivni kritiki zmeraj dobrodošli pri debatah o podnebnih spremembah. Tako postavljanje kočljivih vprašanj in odgovori s strani mag. Ogorelec-Wagner so nam dali še dodatnega zagona za delo na delovnem vikendu. Družno smo ugotovili, da moramo več časa posvetiti pravilnemu in učinkovitemu komuniciranju s skeptiki in zanikovalci (tisti ki brezkompromisno trdijo, da vzrok velikega dela podnebnih sprememb ni človek).

Usposabljanje bodočih vrstniških moderatorjev na področju komuniciranja, vodenja skupin, podajanja vsebin in motiviranja je izvedel Miran Morano, neodvisni izvajalec usposabljanj in izpopolnjevanj ter moderator in avtor priročnikov z 20-letnimi izkušnjami na tem področju.V dvo-dnevnem 16-urnem izobraževanju smo prešli preko vseh pomembnejših elementov dobre predstavitve (tako verbalno, neverbalno, kot tudi nasveti za računalniške predstavitve) in dobrega vodenja.

Izobraževanje je vsebovalo tudi nekaj poučnih praktičnih predstavitev, pripravljenih s strani aktivistov in kasneje pokomentiranih z Moranovim strokovnim mnenjem pa tudi z mnenji in nasveti ostalih aktivistov.

Med samim izobraževalnim procesom je bila zastavljena osnova za interaktivno predstavitve, ki smo jo kasneje uporabljali v masovnih predstavitev na srednjih šolah, pri čemer se še nismo toliko osredotočali na vsebino kot bolj nasplošno zunanjo podobo glede na učinek, ki ga želimo pustiti.

Veliko je bilo govora tudi o načinu motivacije večjega števila ljudi od tistega, ki smo ga preko izkušenj iz medvrstniških delavnic na šolah navajeni.

Dogovorili in predstavili smo tudi časovnico aktivnosti projekta in si razdelili naloge – elemente predstavitve.

Priprava gradiv za dogodke vrstniškega izobraževanja

Po izvedenem vikendu smo se aktivisti iz Brez izgovora srečevali redno in v nekaj sestankih sestavili predstavitev. Delo smo po Moranovem nasvetu razdelili na 9 nujnih korakov na katerih se je potrebno ustaviti pri planiranju predstavitev:

1. opredelitev udeležencev, njihovih pričakovanj in njihovih potreb
2. opredelitev ciljev
3. vrednotenje uresničenja ciljev
4. skica ključnih sporočil za uresničenje ciljev
5. odločitev: kaj bom obdelal(a) sam(a), do česa lahko pridejo sami
6. scenarij izobraževanja
7. priprava kratkih predavanj (predstavitev)
8. oblikovanje gradiva za udeležence in oblikovanje vizualnih pripomočkov (ppt, prosojnice, plakati ipd.)
9. vaja

Delo na »korakih« sta ves čas preko elektronske korespondence spremljala Miran Morano in Vida Ogorelec Wagner.

V zadnjih fazah planiranja smo še izpilili našo elektronsko predstavitev in umestili v celoten dogodek nekaj zamimivega slikovnega in video materiala.

PRIMER: Pripravljanje predstavitve, zbiranje materiala in ostalo je bilo zaključeno do polovice aprila oz. pred prvo masovno predstavitvijo – generalko na gimnaziji Ledina.

pripravi vsebinske materiale	0	ongoing			Jan (skoordiniira z Vido)
5 korakov načrtovanja - do razdelitve vlog	1	do 11.3. (5 korakov - 1.sestane)			Magdič (Blaž feedback preko maila)
zbera strokovne podatke in informacije	2.1	do 13.3. (potem ko dobimo 5 korakov)			Blaž + Jan (vida feedback)
		do 17.3. produkt (scenarij - 2.sestane)			Magdič + Blaž
priprave vsebinske materiale (ppt, video, foto , ostalo)	2.2	do 8.4.			
priprava moderatorjev masovke	3	do 12.4. (3.sestane - z moderatorji)			Jan + Magdič + Blaž
CGP in komunikacija z javnostmi				opis, CGP ppt, vsebinski materiali, sporočila za javnost	Jan + Magdič + Blaž
TO-DO					
mailing lista sustain@noexcuse.si					pelosa
doodle povpraševanje sestane 5 korakov					magdič

Časovni načrt in organizacija dela po delovnem vikendu

Generalka in trije dogodki vrstniškega izobraževanja

21. aprila 2010 smo izvedli generalko dogodka vrstniškega izobraževanja na Gimnaziji Ledina v Ljubljani (200 udeležencev). V skupni prostor smo združili celotno generacijo drugih letnikov (7 razredov) in opravili izobraževanje, kot smo ga zastavili na predhodnih aktivnostih.

Odločili smo se, da pri izvajanju naših predstavitev oz. izobraževanj skušamo narediti korak naprej z novim, inovativnim pristopom t.i. "masovnih izobraževanj" ("masovk"). Mladim namreč nismo želeli zgolj predstavljati določene teme, ampak z njihovo pomočjo priti do željenih vsebinskih ciljev, pa ne le to: problem smo predstavili večplastno, z različnih pogledov (pogled okoljevarstvenika, mladinskega delavca, podnebnega skeptika ipd.).

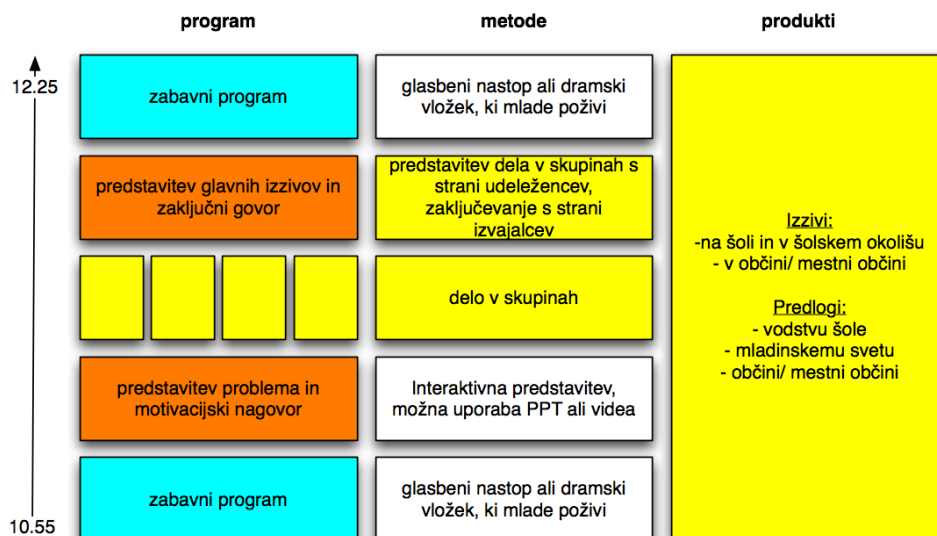
Masovno izobraževanje je obsegalo 2 šolski uri (90 min) in je bilo namenjeno celotni generaciji drugih letnikov gimnazije Ledina. Z zastavljenim interaktivnim programom na tem področju, smo dosegli učinkovitejše ozaveščanje mladih kot pri vrstniških delavnicah, ki jih navadno izvajamo.

Predstavitve je bila sestavljena iz več delov:

- začetnega in zaključnega glasbenega programa s skupino, ki igra v živo nekaj pesmi, v kontekstu s predstavljeno tematiko,
- osrednjega dela v katerem so trije moderatorji iz Brez izgovora na zanimiv in razumljiv način predstavili problematiko podnebnih sprememb, kritičnega mišljenja, (ne)ukrepanja, itd.
- sledilo je delo v več manjših skupinah (po maksimalno 20 dijakov) v katerih je pod vodstvom ekipe aktivistov vrstnikov iz našega združenja omogočilo dijakom izražanje mnenja in razmislek o lastnih akcijskih načrtih in predlogih,
- dogodek se je zaključil s krajšo predstavitvijo dela v skupinah in zaključnimi mislimi moderatorjev

Osrednji del dogodka je vseboval:

- uvodni nagovor,
- skeč - podnebni zagovornik proti podnebnemu skeptiku,
- kratka predstavitev glavnih podnebnih trendov ("slide-show"),
- delo v skupinah na temo aktivacije (glej zadnji dve vsebinski sporočili) ter
- zaključno sporočilo - Zakaj ukrepati?

Ključna vsebinska sporočila masovke so¹:

- Podnebje se spreminja čemur pritrjujejo vsi znanstveni podatki, tudi velika večina tistih iz skepticističnih virov,
- Za podnebne spremembe je po vsej verjetnosti kriv človek s svojim nepremišljenim delovanjem,
- Podnebni skeptiki obstajajo, nekaj zdrave skepse je zmeraj potrebno imeti, ni vse kar povedo napačno,
- Procese povezane s podnebnimi spremembami lahko upočasnimo – imamo tehnologije in rešitve, ni pa zavedanja in zato tudi ne motivacije za spremembo ter
- Nujno je nekaj storiti, poleg tega pa ti aktivacija v življenju vse prej kot škodi. Aktiviraj se in ukrepaj zdaj! (ne nujno na okoljevarstvenem, ampak lahko tudi na katerem drugem področju).

Na generalki so bili prisotni tudi že prej večkrat omenjeni Miran Morano, Andrej Ceglar (strokovnjak za podnebje in podnebne spremembe in sodelavec dr. Lučke Kajfež Bogataj), predstavnik Slovenske filantropije ipd.

Po koncu dogodka smo se sestali z omenjenimi strokovnjaki in zbrali njihova mnenja in komentarje, ki smo jih poskušali v čimvečji meri upoštevati pri nadaljnjih predstavitev. Sledil je tudi pogovor in lastno kratko vrednotenje med samimi izvajalci, tako tremi glavnimi predavatelji, kot ostalimi izvajalci skupinskega dela.

Ugotovljene so bile pomankljivosti predvsem pri multimedijski predstavitvi (premalo je pritegnila poslušalce) ter pomankanju časa za delavnice v manjših skupinah. Tako smo pridobljene informacije s pridom uporabili pri vseh naslednjih dogodkih. Izpopolnili smo tako grobo časovnico celotne predstavitve, kot tudi sklope delavnic, ki smo jim namenili več časa (in se s tem bolj posvetili mnenju posameznika ter omogočili krajše zanimive-konstruktivne debate).

Izpopolnjena shema predstavitve je bila izvedena tudi na preostalih treh prijavljenih dogodkih, 8. novembra na Gimnaziji Bežigrad (150 udeležencev), 10. novembra na Gimnaziji Šiška (95 udeležencev) in 15. novembra 2010 na Elektrotehniški in računalniški strokovni šoli in gimnaziji Ljubljana (100 udeležencev).

6. Partnerji in sodelavci

Partner: Mladinsko združenje Brez izgovora

Sodelavec: Miran Morano, Tangens d.o.o.

¹ pisano v sedanjiku, saj ključna sporočila še naprej ohranjamo v nadaljnjih aktivnostih na področju podnebnih sprememb

7. Finančno poročilo

Stroški po aktivnostih		Dejanski stroški Predvideno	
		EUR	EUR
1.	<i>Izobraževalna vikend-delavnica za vrstniške moderatorje</i>		
1.a	- Najem prostora (MOL)		950,00
	TGM Žakelj - Nočitev z zajtrkom	464,56	
	TGM Žakelj - Nočitev z zajtrkom	56,76	
	TGM Žakelj - Hrana	421,20	
1.b	- Prevozi (MOL)		300,00
	Brez izgovora	250,00	
	Vida Ogorelec Wagner PN 009/10	66,46	
1.c	- Priprava in izvedba vsebinskega izobraževanja (MOL)		750,00
	Umanotera 3 dnevi @ 250	750,00	
1.d	- Priprava in izvedba treninga moderiranja (MOL)		750,00
	Tangens	750,00	
2.	<i>Priprava gradiv za dogodke vrstniškega izobraževanja</i>		
2.a	- Mentorstvo za vsebinsko zasnovano (MOL)*		1.000,00
	Tangens	500,00	
	Umanotera 2 dneva @ 250	500,00	
2.b	- Priprava in nabava slikovnega in filmskega gradiva		700,00
	Shutterstock	218,00	
	Brez izgovora	300,00	
2.c	- Montaža		200,00
	Brez izgovora	200,00	
3.	<i>Izvedba 4 dogodkov vrstniškega izobraževanja</i>		
3.a	- Kulturni program		1.600,00
	Brez izgovora	1.600,00	
3.b	- Predstavitvena orodja		620,00
	Brez izgovora (MOL)	620,00	
3.c	- Izvedba uvodnih predavanj		480,00
4.	<i>Vodenje projekta</i>		
4.a	- Organizacija projektnih dogodkov (MOL)		1.000,00
	Umanotera, koordinacija - 8 dni @ 156	1.248,00	
4.b	- Koordiniranje projekta in poročanje (MOL)		400,00
	Umanotera, vodenje projekta - 1 dan @ 250	250,00	
	Brez izgovora (MOL 217,02 €)	400,00	

Umanotera, aministrativna podpora - 1 dan @ 156 156,00

SKUPAJ 8.750,98 8.750,00

Prihodki	Znesek v EUR	Delež
Dotacija MOL (pogodba)	6.250	71 %
Donacija UniCredit Banka (po pogodbi)	2.500	29 %
SKUPAJ	8.750	

III. Priloge

1. Gradivo delavnice, Logatec 12.-14. marec 2010
2. Seznam udeležencev delavnice
3. Predstavitvev iz dogodkov na srednjih šolah
4. Kopije računov